

Večernik

Leto I. (VIII.), štev. 134

Maribor, sreda, 12. oktobra 1927

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vse mesečno, prejemanje v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifi
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Demokrati na razpotju

KRIZA SEDANJE VLADNE KOALICIJE ŽE NASTOPILA. — VUKIČEVIĆ V AVDIJENCI.

BEograd, 12. oktobra. Vsled več najhujših dogodkov na seji demokratskega poslanskega kluba, na kateri je bila v odsotnosti obeh prvakov, Davidovića in Maksimovića, izrečena Ljubi Davidoviću soglasno zaupnica, se je položaj sedanje vladne koalicije zelo omajal in ni izključeno, da pride že v kratkem do krize.

Kakor se zatrjuje, je bil nastop obeh demokratskih prvakov na odločilni seji precej dramatičen. Marinković je sicer priznaval nekorektnosti radikalov, vendar pa je odločno zagovarjal nadaljni obstoj sedanje koalicije, češ, da se bodo nasprotstva med obema vladnima strankama polagoma popolnoma izgladila in da pride potem vpliv Demokratske Zajednice jasneje do izraza. Nasprotno pa je vodja stranke, Ljuba Davidović, zahteval z vsoto odločnosti razhod z radikali in ustvaritev močne koncentracijske vlade, ki bi bila edina zmožna napraviti red v državi. Davidović je zagrozil celo s svojo demisijo kot šef stranke, ako bi se klub izrekel za sedanjo vlado.

Položaj, ki je nastal po resoluciji demokratskega kluba, ki zahteva obenem jasne garancije od radikalov za izvajanje dogovorjenega programa, se je tekom današnjega dne še poglobil. Ministrski predsednik Vukičević je imel dopoldne daljše konference z radikalnimi člani vlade, nato pa še s skupščinskim predsednikom, dr. Perićem. Vukičević je po konferenci izjavil novinarjem, da vodi vlada normalno dalje svoje posle. Ob 11. dopoldne je bil sprejet v daljši avdijenci od kraja, po kateri je pripomnil, da ni nobenega povoda za demisijo vlade.

V političnih krogih prevladuje mnenje, da namerava Vukičević s svojo taktiko predčasno prisiliti demokratske ministre k demisiji, da bi nato zvalil krivdo na razbitju koalicije na Demokratsko Zajednico. S krizo sedanje koalicije so posebno zadovoljni tudi pašićevci, ki upajo, da se jim posreči vreči Vukičevića kot načelnika radikalnega poslanskega kluba. Radikalni centum pa zaenkrat še čaka, kako stališče naj zavzame napram novemu položaju.

V pričakovanju nadaljnih ukrepov Bolgarske

NAŠ POSLANIK V SOFIJI DOBIL NOVA NAVODILA. — SITUACIJA VEDNO BOLJŠA.

BEograd, 12. oktobra. Zunanje ministrstvo je poslalo na podlagi rezultatov zasliševanja ujetega bolgarskega atentatorja Kroleva našemu poslaniku v Sofiji obširno poročilo z nalogo, da takoj obvesti bolgarskega zunanjega ministra, da aretirani atentator težko obremenjuje s svojimi izjavami centralni Makedonski komitet. Z naše strani pri tej priliki niso bile stavljene nobene nove zahteve in se tudi bolgarska vlada ne obtožuje sodelovanja na terorizmu bolgarskih komitašev.

Kakor se sedaj zatrjuje, naša vlada ni zahtevala od Bolgarske, da razpusti Makedonski komitet, temveč le v svoji noti le opozorila bolgarsko vlado na dejstva, ki so bila ugotovljena na našem ozemlju in težko obremenjuje makedonsko revolucionarno organizacijo.

Naši diplomatski krogi smatralo, da je po proglasitvi obsednega stanja v okrajih Petrič in Čustendil nastalo se-

daj prav ugodno razpoloženje za izravnanje spora med obema državama. S svojim energičnim nastopom je namreč bolgarska vlada sedaj sama priznala, da je ognjišče zadnjih atentatov na bolgarskem ozemlju.

Za enkrat pa namerava naša vlada počakati na nadaljne ukrepe bolgarske vlade. Splošno prevladuje prepričanje, da topot ne ostane samo pri proglasitvi izjemnih odredb v dotičnih dveh okrajih, ki pomeni samo omejitve osebnega gibanja, temveč da bo bolgarska vlada tudi storila vse, da se krivci aretirajo in najstrožje kaznujejo.

Situacija, ki je bila skrajno napeta, se je vsekakor znatno izboljšala in je pričakovati, da bo bolgarska vlada sedaj še sama storila vse, kar je potrebno, da se nesporazum čimprej in temeljito likvidira ter nadaljuje politika, ki stremi za popolno zблиžanje obeh južnih slovanskih držav.

Miss Wilson leti iz Amerike v Kopenhagen

Francoski polet v Buenos Aires. — Gradnja največjega aeroplana na svetu.

NEWYORK, 12. oktobra. Miss Francis Wilson-Grayson je večerj stotela z aparatom sistema Sikorski v Rooseveltfieldu za polet iz Amerike v Kopenhagen na Dansko. Potoma namerava pristati v Novi Fundlandski, nato pa po kratkem odmoru takoj nadaljevati pot preko morja. Miss Wilson, nečakinja pokojnega predsednika Združenih držav Wilsona, je napravila šele pred kratkim pilotski izpit in bo vodil zato letalo pilot Stroot. Letalo je pripravljeno za pristajanje na suhem in na morju in ima dva Wrightova motorja.

PARIZ, 12. oktobra. Po poročilih iz Casablance sta francoska letalca Coste in Lebriz, ki sta na poletu iz Pariza v Buenos Aires, letela večerj čez Casablance. Na krovu je vse zdravo. Podrobnosti manjkajo.

BERLIN, 12. oktobra. V tvornici za letala ob Bodenskem jezeru grade velikansko letalo, na katerem bo prostora za 60 gostov in 8 moč posadke. Aparat bo dolg 40 m, širok pa 43 m ter bo imel 12 motorjev in razen kabin tudi jedilnico, spalnico in kuhinjo.

Potresna panika v Beogradu

BEograd, 12. oktobra. Danes, ob 8.20'12", je bil v mestu zopet močan potres. (O večerjnjem poročamo med dnevnimi vestmi. Op. ured.) Še močnejši je bil sunek ob 8.20'39", čegar središče je bilo 115 km jugovzhodno od Beograda med Kragujevcem in Rudnikom. Radi ponavljajočih se potresnih sunkov se polasča prebivalstva vedno večje razburjenje.

Aliehinova druga zmaga

Enajsta partija med Aliehinom in Capablancu za svetovno šahovsko prvenstvo, ki se je igrala v nedeljo, je končala po 65. potezi z zmago Aliehina. To je bila nedvomno dosedaj najostrejša borba.

Sedanje stanje je torej 2 : 2, dočim je končalo sedem partij remis. Capablancu bo moral vsekakor napeti vse sile, ako bo hotel obdržati naslov šahovskega prvaka sveta.

Londonški šahovski kongres

V ponedeljek je bila odigrana v Londonu prva partija turnirja, katerega se udeležuje 12 odličnih šahovskih kapacitet, med njimi tudi naš rojak, vseučiliški profesor v Ljubljani, dr. Milan Vidmar.

Prvo kolo je razočaralo. Vsi favoriti turnirja so končali namreč remis: dr. Vidmar s Tartakowerjem, Bogoljubov z Buergerjem in Niemcevič z Retijem. Marshall je potolkel George Thomasa, Winter pa Fairhursta. Partija Colle-Yates je bila prekinjena in se je nadaljevala večerj.

Ogromen uspeh tehnike

Berlinski listi poročajo, da se je inženjerjem neke velike elektrarne v Berlinu posrečilo neko 40 m visoko poslopje, kateremu je bilo treba položiti nov temelj, dvigniti za 15 cm, ne da bi poslopje pri tem orjaškemu delu kaj trpelo. Stavba je težka 1.300.000 kilogramov in je trajalo dvigavanje in podzidavanje celih 12 mesecev, spuščanje na močnejše temelje pa samo 12 ur.

IZ VERIFIKACIJSKEGA ODBORA.

BEograd, 12. oktobra. Verifikacijski odbor je danes razpravljal o mandatih v mostarskem okrožju, kjer je kandidiral dr. Laza Marković. Opozicijski govorniki so vehementno kritizirali postopanje oblasti v tem okraju in navajali med drugim, da je dr. Marković sklenil s Hrvatsko pučko stranko tajno pogodbo glede razdelitve volilnih glasov po gotovem ključu. Večina je kljub temu končno overovala Markovičev mandat odrekla pa verifikacijo mandata radikalnega poslanca Radka Parežanina, ker še ni dosegel predpisane starostne dobe. Demokratski poslanec Spajić je naglašal v razpravi, da so se v Hercegovini državne oblasti in cerkev združili glede volilnih sleparij na korist radikalne stranke. Seja se še nadaljuje.

VSTAJA V MEHIKI.

MEHIKA, 12. oktobra. Predsednik Calles je podpisal ultimatum na uporne oficirje, v katerem jih poziva h kapitulaciji in jim obljublja v tem slučaju, da bodo deležni splošne amnestije, sicer pa pridejo pred preki sod. Senat je podaljšal funkcijsko perijodo državnega predsednika za nadaljnjih šest let.

Zapadlost plačila prispevkov

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja vse delodajalce svojega področja, da so bili plačilni nalogi za mesec avgust 1927 te dni razposlani, odn. dostavljeni in zapadejo v plačilo v osmih dneh po vročitvi.

V smislu določb zakona o zavarovanju delavcev mora urad po preteku 8dnevnega roka uvesti izvršilno izterjavo, ki povzroča uradu in oblasti mnogo dela, delodajalcem pa neprilike, izgubo na času in nepotrebne stroške, obstoječe iz zamudnih obresti, izvršilnih stroškov in dostikrat tudi globe.

Delavci se morejo obvarovati skode samo s pravočasnim plačilom zapadlih zavarovalnih prispevkov. 1319

Borza

LJUBLJANA, 12. oktobra. Devize: Berlin 1354, Curih 1095.5, Dunaj 801.5, London 276.70, Newyork 56.74, Praga 168.40, Milan 310. — Efekt: Celijska 164 Ljub. kreditna 138, Prva hrvaška 830, Kreditni zavod 160, Vevče 135, Ruše 260—270, Stavbna družba 36, Šešir 104, Strojne tovarne 80

Trgovska Samopomoč za mariborsko oblast

Dne 29. septembra je umrl prvi član trgovske »Samopomoči«, trgovski pomočnik g. Raimund Lajnšic, tor se je kljub šele partedsensku članstvu izplačala njegovi vdovi precej izdatna posmrtnina. Iz tega sledi, kako velike važnosti je taka organizacija zlasti za manj premožne trgovce in nameščence, da skrbijo za slučaj svoje neprilakovane smrti za zdravniška in pogrebna sredstva, ki so navadno zelo visoka. Ker ima plačevati vsak član Samopomoči samo ob smrti kakoga člana prispevek 25 Din, je to sigurno najcenejše zavarovanje v razmerju s podporo, katero dobe svoici po njegovi smrti. Trgovski gremij v Mariboru apelira tudi na premožnejše pridobitne sloje, da pristopijo k tej dobrodelni organizaciji, da povečajo s tem število članstva in višino podpor. Opozarja se, da se po pravilih sprejemajo nad 45 let stari člani samo do 31. oktobra.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

V dvorani pravice

USODA NAŠIH DEKLET V TUJINI. — NEHVALEŽNOST JE PLAČILO SVETA.

Ančka je eno tistih nesrečnih slovenskih deklet, ki gredo na Hrvaško iskati poštene službe, a zaidejo tam na stranpoti in pričnejo z nečisto obrtjo ter si tako uničijo svoje življenje. Kariera naše Ančke se je pričela v Bjelovarju in se nadaljevala v Čakovcu, Zagrebu itd. Danes ne zna več slovenski, čeprav je hodila osem let v šolo doma neke v ljubotomskem okraju. Zaviha le hrvaški: »Molim... jest... jesam... nisam...« ko ji izprašuje sodnik vest o tem in onem. Bubi-glavico pa le ima, četudi že dokaj staraslo in nepočesano. Saj je prišla naravnost iz zapora, kamor jo je vtaknila policija, ki jo je našla brezposelno! V ostalem ni napačna punca, a vidi se ji že na upadlem obrazu in na pretirani vitkosti njenega telesa, v katero kategorijo spada in da jo je zapustilo to ljubo zdravje...

Lepega dne pa se ji je zazdelo prenemirno življenje v bolnici. Zahotelo se ji je zopet zlate svobode in njenih sladkosti. In ker ni mogla do svoje zaklenjene »civilne« obleke, jo je odkurila od samaritanske družbe z dvema bolniškima plaščema, srajco, čevlji in predpasnikom ter mahnila po svetu. Ančka priznava krajo v polnem obsegu.

»Ste brez posla, kaj?« Brez zasluka? Brez premoženja? — Ančka se ne oglasi, samo z rameni zmiguje. — »Prva služba vam je pričela smrdeti in dišati druga... Tako greste slovenska dekleta... Potem pa se prične potepanje iz bolnice v bolnico, iz zapora v zapor, dokler ne pride sramoten in žalosten konec...!«

»Kolikokrat ste bili že kaznovani?« — »Dvakrate.« — »Zadnjič na dva dni. To je izredno malo!« — »Dosta je to!« — »Vidi se, da ni dosti, ker se še niste pobiljšali. Se boste sedaj pobiljšali?« Izgubljeno dekle zmigne z rameni in odvrne tja v en dan: »Neznam!«

Tretja kazen se je glasila na pol meseca strogega zapora s postom in trdim ležiščem... Pomagalo najbrž ne bo nič, saj Ančka nima niti volje več urde, da o slabosti mesa niti ne govori.

Kje so prepotrebni zavodi za vzgojo takih nesrečnic? Naše kazensko pravo že dolgo ne more več zadoščati!

»Ste bili že kdaj kaznovani?« vpraša sodnik srako Terezijo, predmetno

frklo, ki je sunila delavajki Julijani zlat spominski prstan, mesto da bi ji bila hvaležna, da ji je dala posla na svojem domu in jo rešila postopanja. — »Ne« odgovori obdolženka, ki se zvija kakor jegulja ne vedoč, kako bi pokazala lepše svojo korajžo in seveda tudi nedožnost. Na sebi ima borno mestno obleko in globoko na oči pritisnjen pokvečen klobuk.

»Torej še nimate kazni?« — »Samo plačila sem enkrat 150 dinarjev.« — »Zakaj?« — »Zaradi stražnika.« — »V koliko pa je bil kriv ta stražnik vašega plačila?« — »Radi mojega brata.« — »Zakaj?« — »Po dolgem vrtanju je priznal Terezija, da je razžalila stražnika in stala potem pred štirimi sodniki, ko se še na št. 53 sodili pregreške iz § 194 s. k. z.

»Gospodična, sedaj pa čisto na kratko. Ste ukradli dotični prstan ali ne?« — »Ne.« — »Samo kazen si poslušate, če tajite. Saj imamo priče, da ste Julijani prstan prodali v starjarni. Gospe Amaliji ste ga prodali in jo še naprosili, naj ne izda vašega imena, četudi ste navedli izmišljeno ime, ko vas je starjarnka vpisala v svojo knjigo.« — »Nisem ne ukradla ne prodala.« — »Sie unverschämte Person, sie! Tuns nicht lügen!« se raziezi gospa Amalija, ki je kupila od Terezije prstan v prepričanju, da je frklo povedala svoje pravo ime, ko sta se pogodili.

Ni šlo torej tako lepo namazano, kot je mislil gospod sodnik. Še je prigovarjal obdolženki, naj prizna delanie, da bo kazen milejša. — »Na obrazu se vam vidi, da iz trme ne priznate.« — »Molim... kaj... kako?« se repenči Terezija, ki hoče kakor vsa naša nemškutarja govoriti hrvaški, odkar jim ni več dano švabčariti pred oblastno. — »Nazadnje le prizna tatvino, a se hoče sodniku revanžirati z odurnimi odgovori.« — »Koliko ste dobili za prstan v starjarni?« — »Saj je zapisano!« — »S takojšnjim zaporem se pred obsedbo je moral zagroziti sodnik obdolženki, da se je malo bolj dostojno obnašala.

Dobila je 6 dni strogega zapora z enim postom, enim trdim ležiščem in eno temnico. Prihodnje bo na najbrž zopet rekla, da je sedela teden dni zaradi gospe Juliane ali celo radi gospoda sodnika...

Še ena stranke? Ostane torej samo nadstrankarska institucija. Z vzklikom: Živela prva ljudska visoka šola v Mariboru! je končal predavatelj svoja izredno lepa, temeljita izvajanja.

Na mesto diskusije je bila nato neplodna debata. Naša inteligenca, ki je imamo na izvažanje, pa se ne utede brigati za take malenkosti... D.

Ljudska univerza.

V petek, 14. oktobra, predava priljubljeni zagrebški pedagog vseučiliški prof. dr. Turić o zelo aktualni temi: »Kultura in politična kriza sodobne inteligence kot posledica zgrešenega prosvetnega sistema.« — V ponedeljek 17. oktobra prične državljanski cikel s predavanjem univ. prof. dr. Pitamica iz Ljubljane o predmetu: »Kaj je država?« — Vodstvo Ljudske univerze prosi Mariborčane in ostale rojake, da podpirajo njeno kulturno delo s predavanji o aktualnih in interesantnih problemih. Kdor ima na razpolago tako snovi, naj jo ponudi brez nadaljnjega s kratko označbo vsebine.

20%ne priznanice kot davčno plačilno sredstvo.

Na pritožbe, da nekateri davčni uradi prevzem 20%nih priznanic za plačevanje davka na službene prejemke odnosno na zaslužek telesnih delavcev odklanjajo, je obvestila delegacija ministrstva financ trgovsko in obrtno zbornico, da je izdala na vse davčne urade v Sloveniji nalog, da imajo sprejemati 20%ne priznanice tudi za plačevanje davka na službene prejemke in na zaslužek telesnih delavcev, o

Mariborski in dnevni drobiž

S seje oblastnega odbora

Povečanje Gasilnega doma v Rogaški Slatini.

Včeraj popoldne je imel oblastni odbor mariborski sejo, na kateri je med drugim dovolil razne podpore in prispevke ter oddal v izvršitev nekaj oblastnih gradbenih del.

V kopališču Rogaška Slatina bodo dosedanje pritlično stavbo Gasilnega doma pregradili in zvišali v dvonadstropno palačo, kamor bodo namestili švicarijo in priredili 80 sob za tuje goste kopališča. Gradbena dela so bila izročena najnižjemu ponudniku Kifmanu, tesarska dela pa najnižjemu podizdelniku tvrdki Gologranc. Graditelji so se zavezali oblastnemu odboru, da spravijo novo veliko stavbo še letos pod streho, popolnoma dogotovili pa jo bodo do majnika prihodnjega leta, tako da bodo novi prostori na razpolago gostom že takoj pričetkom sezone.

50.000 Din za gradnjo ceste Lesično—Sv. Urban.

Za gradnjo 17 km dolge ceste Lesično—Prevorje—Sv. Urban v šmarnskem srezu, ki se je pričela graditi že l. 1917, je dovolil oblastni odbor mariborski prvi obrok podpore v znesku 50.000 Din. Večino stroškov te nove ceste, ki je zgrajena doslej 11 km, nosi okrajni zastop. Država je vsega skupaj prispevala le okoli 200.000 Din. V prihodnjem državnem proračunu bo treba vzeti v ozir tudi to cesto in ji dovoliti kredit za zaključna dela. — Za vzdrževanje vinarskih tečajev v Pekrah in Kapeli pri Radgoni je določil oblastni odbor prispevek 10.000 oziroma 15.000 Din.

Kongres Saveza kopališč.

Dne 18. tm. se bo vršil v Vrnički banji v Srbiji kongres Saveza kopališč. Mariborski oblastni odbor pošlje na kongres g. dr. Štefa, ravnatelja kopališča Rogaška Slatina in g. dr. Janko viča, upravitelja kopališča Dobrna.

Avtobus Maribor—Ptuj

odhaja od pretekle nedelje jutraj za 15 minut poprej iz Maribora, s čemur je upostavljena zveza z dopoldanskim avstrijskim vlakom za potnike, ki prihajajo iz Ptuja.

Slovo dobrega zdravnika.

Včeraj je zapustil službo asistenta na kirurškem oddelku mariborske bolnišnice g. dr. Adolf Ramšak, da prevzame vodstvo bolnišnice v Črni. Odhajajoči zdravnik je deloval v mariborski bolnišnici štiri leta, ter užival največje zaupanje in ljubezen bolnikov. — Slovo vzornega zdravnika od bolnikov je bilo ganljivo. Ob ogtomnem delu na kirurškem oddelku je izguba dobrega zdravniške moči za bolnico še večja.

Kandelabri na Glavnem trgu.

Hvalevreden je ukrep mestnega stavbenega urada, da bo nadomestil lesene vaške električne drogeve na Glavnem trgu z licnimi kandelabri. Pri tej priliki pa pripravljamo stanovalci in pasanti, naj mestni stavbeni urad tudi koncem Vetrinske in Tattenbachove ulice ter zgornjega Glavnega trga, v katerega se stekate te dve ulici, namesti enako močno električno luč, ker je na tem križišču največji promet. Tako bi bil namreč razsvetljen tudi oni kot mestnega ozemlja, ki leži poleg gostilne »Domovine« in ga osobito ponočnjaki uporabljajo za stranišče. Sedaj, ko bo pomaknjen novi kandelaber boli proti sredini novega glavnega trga, bo namreč v tem kotu še večja tema in vsled tega gotovo tudi še večja nesnaga.

Močan potres v Beogradu.

Včeraj, ob 4.23 popoldne so čutili v Beogradu močan potres, ki je trajal 5 minut 50 sekund. Bil je sunkovit potres. Taki potresi morajo postati, ako trajajo dalje časa, naravnost katastrofalni. Središče potresa je bilo 48 km jugozapadno od Beograda. Potres izvira 6 km izpod zemeljske površine. Razen tega sunka, ki je bil zelo močan, je bilo ves dan še več manjših potresov z istim središčem. V Beogradu vlada precejšnje vznemirjenje, ker se prebivalstvo boji, da bi se potresi ponavljali.

Meksika, dežela nasprotstev.

Tik ob vaški cesti s kočico iz blata stole ponosni spomeniki izza španske kolonialne dobe: ogromne razvaline samostanov — krasni mostovi in stolpi. Skromne so indijanske vasi. O moderni civilizaciji pričajo le lišne številke na votlem kaktusu. Kakor v starih časih pripravljajo tudi še danes domačini tortillo, to je koruzno pogačo, ki jo gostoljubno ponudijo vsakemu tujcu. Na preprost način pere s peskom in kamenjem indijanka perilo, mladi kabaleri pa med tem rešujejo svojo čast in se do onemoglosti urijo v prastari igri Aztekov: krogoteku. Ne daleč od preprostih indijanskih koč pa valovi prav ameriškansko velemestno življenje v modernih širokih cestah Meksiko-mesta. Ta film predvaja zveza kulturnih društev v soboto 16. tm. ob 2. 3.30 in 5. popoldne in v nedeljo ob 9.30 in 11. dopoldne v Grajskem kinu. Nedeljsko predstavo ob 2.30 smo prenesli na soboto ob 5. Občinstvu priporočamo zlasti predstavo ob 5. v soboto in obe nedeljski predstavi. Cene so za vse prostore po 3 Din le ložni sedeži po 5 Din.

Reklamni napisi.

Vsled intervencije trgovskega gimnazija potom trgovske zbornice je izdala generalna direkcija davkov pojasnilo, da so reklamni napisi ne samo nad trgovskim lokalom, marveč na vseh mestih hiše, v kateri se nahaja dotična trgovina ali obrt, takse prosti.

Vlom v gostilno »Pri delavski pekarni« na Tržaški cesti.

V kratkem razdobju dveh tednov je bilo v Mariboru izvršenih že pet vlovov. Sinoči pa so neznanji vlomilci zopet vlomili v gostilno delavske pekarnice na Tržaški cesti št. 38. Storiteli so v noči preplezali 2 metra visok plot in s 5 m dolgim drogrom razprli železno mrežo na oknih gostilne, razbili stekla in zlezli v gostilniške prostore, kjer so svoj tatinski posel z vso vneto temerito izvedli. Iz predala so pobrali 1500 Din gotovine, ukradli 8 namiznih pretov, črno usnjato suknjo, ženski pravi plašč in druge obleke. Dali so poskubeli tudi za svoje žledce. Prav so jim prišle klobase, 5 litrov vina, steklenica slivovke, 500 »Zeta« cigaret, 50 »Vardar«, viržinke in kratke cigare. Pobrali so vse, kar jim je prišlo pod roko in oškodovali gostilničarja Rogina za nad 4000 Din. Vlomilci so izvršili drzno tatvino najbrže šele po drugi uri, ko so peki že prišli v pekarno, da so med ropotom pekarniških strojev lahko nemoteno opravili svoj posel. Vsi znaki kažejo, da gre za spretno tatinsko družbo, katero zasledujejo oblasti z vso vneto in so ji že deloma na sledu.

Na dnu.

Danes sta bili razen treh vlačug, ki se kljub prepovedanemu povratku stalno vračajo v mesto k svojim klientom v Maribor, aretirani še dve ženski, ena radi razgrajanja, druga pa radi poteptanja. Obiski nežnega spola na policiji so vedno bolj pogosti in njih kronika bogati na pestrosti in zanimivosti z vsakim dnem.

English Lessons, Berlitz Second Book.

The 2. curs will also further be given on Mondays and Thursdays 18.30—19.30 h at the Realka. Next lesson this Thursday. 1321

English Conversation

combined with Lessons about English Literature — every Tuesday and Friday 18.30—19.30 h Vesna. First lesson this Friday. All inscribed ladies and gentlemen may come. — 1322

Velika kavarna.

Danes, v sredo, elitni koncert z kabaretnimi vložki. — 1317

V kavarni »JADRAN«

danes v sredo ter vsako nadaljnjo sredo, soboto in nedeljo

KONCERT

Spominajte se CMD

O ljudskih visokih šolah

V ponedeljek, 10. oktobra, je predaval g. inž. Kukovec o visokih šolah na Danskem. Izvajal je, da so ljudske univerze dandanes razširjene povsod, najbolj razvite pa na Danskem, kjer je leta 1914 bilo v državi s 3 milijoni prebivalcev 75 takih visokih šol, ki so imele 7.000 udeležencev. Na Danskem povprečno vsak tretji prebivalec obiskuje ljudsko visoko šolo.

Prvoboriteli za take šole je bil Danec Grundvik, ki jim je dal tudi idejno podlago. Kultura naroda ne sme biti razdvojena: tu učenjaška kasta, tam preprosto ljudstvo; kultura mora biti utemeljena v duševnosti tistega naroda, mora spajati vse sloje in biti socialna. Njen cilj je, zgraditi etično osebnost, da je znožna vse življenjske naloge čim bolj izvršiti. Na Danskem so ljudske visoke šole privatne država jih samo podpira, ne izdajajo namena nobenih izpričeval, tako da mora biti edini nagib za poset — ukaželjnost. Kurzi trajajo po 5 mesecev, udeleženci so v internatih ter plačujejo za cel kurz z vsem vred 165 danskih kron, kar je jako po ceni. Zastopani so v prvi vrsti širši sloji, posebno kmetijski.

Ljudske visoke šole so po svetovni vojni zlasti razširjene po Rusiji iz političnih vzrokov, istotako pa tudi po Nemčiji, kjer tvorijo neke vrste duševno oboroževanje. Pri nas imamo pač ljudska predavanja, ne poznamo pa ljudskih visokih šol v danskem smislu.

Ali naj se vprašamo, če so take visoke šole potrebne tudi za nas, ki bi radi bili del Jugoslavije? Toda kako in kdo jih naj ustanovi? Morda država ali politi-

O nevarnosti bodoče vojne

NAČRT ANGLEŠKEGA KONSERVATIVNEGA POSLANCA ZA OBRAMBO MIRU. — MONOPOL VSEH ŽIVLJENSKIH POTREBŠČIN.

Slavni angleški pisatelj Wells se za nimivo bavi s knjigo konservativnega poslanca in bivšega korvetnega kapetana Kenworthyja, ki razmotriva možnost ponovne svetovne vojne katastrofe ter je dal svoji knjigi naslov: »Amerikansko-angleški sporazum in mir — ali pa vojna«. Kenworthy je v tej svoji knjigi razkril svetu marsikaj, kar se tajno pripravlja v vojaških delavnicah in laboratorijih za bodočo strašno svetovno nesrečo. V tem pogledu je njegova knjiga hvalevredna — pravi pisatelj Wells, ker so ljudje v svojo velikansko škodo strašno pozabljivi. Celotni oni, ki so prestali vse grozote svetovne vojne, se vdajajo nekakšni omami, ki ne izvira toliko iz brezupnega optimizma, kot pa iz lenobe vseh teh dušvnih sil, ki se skupno kratkoma imenujejo razum in presojanje gotovih in jasnih dejstev.

Ce bo te ljudi iz pozabljivosti in lenobe vzdramila knjiga angleškega konservativnega poslanca, je že to velik uspeh. Za sredstva bodoče vojne se ljudje dandanes brigajo kot za lanske smeg in bi bilo že mnogo storjeno, če bi jih n. pr. vsaj malo pogrel, recimo popis difeniklarizenina iz poglavja »Kemično vojskovanje«. V tem poglavju stoji: »To vrsto plina občuti človek že tedaj, če je na 200 milijonov zračnih delov ali sestavin le en del tega strupenega plina. Pri najmanjši koncentraciji rastejo z največjo naglico vplivi tega strupa na človeka. Če je v zraku na 10 milijonov en del tega strupenega plina, je človek že v eni minuti nesposoben za obrambo in gibanje. V nadaljnjih 10 do 20 minutah pa nastopi smrt.«

Vse te grozote in morilske nakane pa slika bivši angleški častnik in sedanjí poslanec samo radi tega, da bi predočil neobhodno potrebo angleško-amerikanske vzajemnosti. V posebnem poglavju označuje sedanje Društvo

narodov za narkotično sredstvo, ki pa za bodočnost nima nobenega pomena in nobene moči. Mesto Društva narodov priporoča obrambno zvezo vseh anglosaških držav, v drugi vrsti pa vzajemnost vseh germanskih plemen. Ta zveza bi po njegovem mnenju imela vse v rokah, nadzorovala bi finance celokupnega sveta. Narodi, ki bi kršili mir, bi izgubili vsako finančno pomoč in izročeni bi bili najstrožjemu bojkotu. Anglija, Amerika in Holandska naj nadzirajo zaloge olja sveta, Anglija in Holandska pa svetovne zaloge gumija. Nadalje bi morala biti svetovna produkcija bombaža in bakra pod angleško-amerikanskim nadzorstvom in pod tako še na Švico, Nizozemsko, Nemčijo in mogoče tudi Belgijo razširjeno nadzorstvo naj bi prišla kontrola svetovne zaloge masti in volne. Brez denarja, olja, volne, bombaža, kaučuka, bakra, masti itd., je pa vojna v modernem slogu za dalje časa nemogoča. Zveza, ki bi imela kontrolo nad vsem tem, bi postala v najkrajšem času tudi merodajna glede vseh drugih življenjskih potrebščin in tako bi bil odvisen od nje ves svet.

Wells se takemu mišljenju angleškega častnika in poslanca ne čudi. Čudi se pa v največji meri svetu, ki dopušča, da se taka mnenja sploh morejo pojaviti ter razširjati potom tiska. Propagirana »zveza mirotvorcev« je nerodno in neokusno zagrinjalo za brezobzirno izkoriščanje in zatiranje vseh drugih narodov. Po mnenju pisatelja Wellsa bi do takega vzajemnega, brezobzirnega izkoriščanja prišlo že davno, če ne bi bilo tako velike pohlepne tekme med onimi, ki naj bi po receptu angleškega konservativnega poslanca upravljali s svetovnimi zakladi in svetovnimi življenjskimi potrebščinami.

Izsiljevalna pisma budimpeštanskim bogatašem

Mnogo budimpeštanskih bankirjev, veletrgovcev, industrijalcev in drugih bogatinov je prejelo te dni pismo sledeče vsebine: »Pozivamo Vas, da nam od svojega velikega kapitala nakažete takoj 3000 angleških funtov. V Vašem interesu je, da točno izpolnite vsa priložena navodila glede izplačila prej navedene svote. Če nam pa zahtevanega denarja ne daste na razpolago, bo naša organizacija primorana, da Vas v svarilen vzgled pošlje na oni svet.« — Policija je začela z obsežno in vneto preiskavo in je končno le zasačila nekega bivšega bančnega uradnika, pri katerem so našli naslove vseh bogatih prejemnikov grozljivih pisem. Krivdo izsiljevanja potrjujejo še razne druge okolnosti, mož pa le noče priznati in odkriti izsiljevalne družbe. Nepristano zatirajo, da je pisma sam odposlal deloma za šalo, deloma pa v svrhu psihoanalitičnih študij. To je v kratkem času v Budimpešti že drug slučaj, da se zločinci izgovarjajo s psihoanalitičnimi študijami.

SAMI SCHUBERTI.

V mestecu Leutmannsdorf v Šleziji je bila te dni zanimiva poroka. Ženin se piše Schubert, nevesta je rojena Schubert, dva Schuberta sta za pričo in 24 Schubertov je med 30 povabljenimi gosti. Škoda, da je šel že v pokoj stari magistratni uradnik, ki je do nedavno izvrševal in vpisoval civilne poroke. Piše se namreč tudi Schubert in če bi bil še v službi, bi bili na poročnem listu podpisani sami Schuberti.

Nizozemska princeza — pisateljica.

Bodoča nizozemska kraljica, stara 18 let, obiskuje univerzo v Leidenu. Povsod se živahno udeležuje in se poizkuša tudi v pisateljevanju. Nedavno je napisala gledališko delo »Modrobrad«, ki so je uprizorile njene vseučilišne kolegije. Vsebinska je jako moderna. »Modrobrad« je psihijater, ki želi spoznati svojo ženo in se ji s filozofsko vnemo posveča in jo opazuje. Princeza je pri prvi uprizoritvi igrala »Modrobradovo« soprogo z velikim uspehom in tudi sama režirala.

Blagoslovljena avstrijska vas.

Občina Schenkenfelden na Zgorjem avstrijskem tvori v dobi splošnega nazadovanja rojstev pravo izjemo. Župan, trgovec in dva občinska odbornika imajo 46 otrok, ki so vsi zdravi. Vzglad župana in občinskih odbornikov je vplival zelo nalezljivo, kajti občani se kosajo med seboj, kdo bo koga prehitel. Posestnik Poscher ima 24 otrok, njegov sosed Auer 20, dočim jih ima hišni posestnik Hirnschrodt »samo« 18. Vse ostale rodbine v vasi pa imajo najmanj 6—8 otrok.

80letni boksar.

V mirni londonski ulici v bližini borze, je drzen žepni tat poizkušal Walterju Runcimanu ukrasti uro. Najbrže se mu je dozdevalo, da bo 80 letnemu starčku z lahkoto izmaknil dragocenost, toda zmotil se je. Stari Runciman, ki je opazil tatinsko namero, se je naglo obrnil in udaril tatu s pestjo v podbradek. Žepni tat se je zvrnil, zadet dobro knock-out, in ležal nad 20 sekund. Ko se je pobral, je zavzel boksaarsko pozo, a si je kmalu premislil ter izginil za prvim vogalom. Po nenavadnem dogodku je zmagovalec izjavil: »Sicer nimam več moči, da bi se boril kot nekdanj, vendar v stiski še dobro udarim, pred vsem ako mi uspe, da udarim prvi.«

Požarna katastrofa v francoski gorski vasi.

Strašen požar je uničil te dni francosko alpsko vas Puy Saint-Andre. Zgorelo je 82 hiš in samo tri so ostale od cele vasi. Nepoškodovana postopajo: cerkev, šola in občinska hiša, ker so zgrajena malo višje nad ostalimi vaškimi hišami. Požar je bil zato tako strašen, ker je izbruhnil ponoči med hudim vetrom. Dva vaščana sta zgorela, 5 jih pa pogrtešajo.

Narodno gledališče v Mariboru

REPERTOAR:

Sreda, 12. oktobra ob 20. uri »Bajadera« ab. C.
Četrtek, 13. oktobra ob 20. uri »Školjka« ab. B. Za mladino neprimerno.
Petek, 14. oktobra. Zaprto.
Sobota, 15. oktobra ob 20. uri »Revizor« ab. A.
Nedelja, 16. oktobra ob 20. uri »Bajadera«.

Kraigherjeva „Školjka“

Snoči smo videli na našem odru zopet slovensko dramo, ki jo poznamo kakor »Revizorja« tudi že iz prejšnjih sezon. Kraigherjeva »Školjka« je vzbudila ob izdali veliko zanimanje. Ivan Cankar je pisal o njej: »Malo slovensko mesto, malomeščanska družba, ena sama soba, eno samo popoldne — in vrši ter dovrši se tragedija, kakor je doslej v slovenskem jeziku nismo ne brali, ne slišali. Tragedija hrepenenja, tistega silnega, na vekomaj neutolažljivega: hrepenenja duše, na telo priklenjene, hrepenenja zemlje k solncu, neskladnosti dneva v popolno harmonijo večnosti. V »Školji« ni bisera, zemlja ne pride do solca, hrepenenje nikoli ne bo izpolneno, cili je večni in nikoli ne bo dosežen, iskanje bo večno in večno bo trpljenje; zakaj popolne lepote ni, ne popolne ljubezni, ne popolne sreče; najlepše cvetlice rastejo iz gnola in se nazadnje vrnejo vanj...«

Pepina, Toninova žena, ljubimkuja in zapeljuje Toninovega brata Maksa, potem ko je imela že druge, dr. Lubin je bil prvi... Olga, njena prijateljica, je bila vsaj ločena, on je šel k sobarici, ona s fantom na kolodvor. Pepina pa je dražila in mučila svojega moža in iskala sreče in ljubezni. V navalu krvi pa razodene vso pisano svojo zgodbo, Toninu se zavrti, zahrope, pobegne ven in se ustrelj; še tedaj ona skomigne z rameni in ne more umeti moževe žrtve, kakor ni mogla umevati njegovega trpljenja, češ »radi take bagatele«.

Igra je bila res dovršena, da moremo režiserju Železniku od srca častiti. Tonina je podal g. Grom naravnost sijajno, kakor Maksa g. Železnik in dr. Podboja g. Skrbinek. Dr. Lubin g. Kovča je bil preveč zadirčen, kar nekako neprijetno dirne. Pepino je igrala gđ. Starčeva, ki se je v takih vlogah že večkrat izkazala; na kvar so ji bili le dolgi monologi, ker je začela v njih deklamirati. Gđ. Kovačičeva kot Olga je bila temperamentna, povsem na mestu in je rešila svojo vlogo izvrstno. Manjšo vlogo je imela gđ. Kraljeva kot Pepinina mačeha. Občinstvo je z zadovoljstvom in s pohvalo zapuščalo gledališče. Pst.

Statistika razporok.

Kopenhagenski dnevnik »Politiken« priobčuje statistiko razporok v posameznih deželah. Združene države Severne Amerike so na prvem mestu. Tam se loči vsak sedmi zakon. Potem pride Japonska z razporoko vsakega osmega. Švica vsakega 16., Francija vsakega 21., Danska vsakega 22., Nova Zelandija vsakega 24., Nemčija vsakega 25., Norveška vsakega 30., Švedska vsakega 33., Anglija vsakega 96., Kanada pa vsakega 161. zakona. Med Anglijo in Kanado so našteje še razne druge države. V Ameriki se torej loči največ in tudi najmanj sklenjenih zakonov.

Eksplodizija v italijanskem okraju Newyorka.

V italijanskem delu Newyorka je bila te dni silna eksplozija, ki je popolnoma porušila eno hišo, ubila 5 oseb, 12 pa ranila. Policijska preiskava je med ruševinami našla kose bomb, podobne onim, kakršne so se uporabljale ob demonstracijah za Sacca in Vanzettija. Policija domneva, da so se v tej hiši, ki je postala žrtev eksplozije, shajali italijanski anarhisti in da so imeli tam najbrž tudi svojo zalogo bomb in drugega orožja. Tudi razne priče so potrdile, da je v hišo v večernih urah prihajalo dan na dan večje število nepoznatih Italijanov. Najbrž je kak slučaj povzročil eksplozijo.

Zločinec raznaša časopise s svojo senzacio

V Berlinu so zajeli po naključju dolgo zasledovanega velikega pustolovca in vlomilca Egloffsteina, ki je pred nekaj meseci z neko svojo silno predrzno pustolovščino spravil policijo v največje razburjenje. Vse je bilo na nogah, da ga ujame, pustolovec jim je pa vedno smuknil takorekoč izmed prstov in nazadnje še pobegnil iz Pariza v Köln. Tudi tu so, kakor po vseh drugih postajah prežali nanj, a brez uspeha. Sedaj ga je naključje spravilo v roke policije. Ko so ga vprašali, kako se je tedaj izmazal v Kölnu, je pustolovec razložil: »Ko sem prišel čez na postajo, je vpilo vse polno časopisnih raznašalcev kot zadnje senzacija: »Pustolovec Egloffstein utekel, policija mu sledi«. Od zadaj sem izstopil iz vagona in v temnem kotu perona sem kupil od nekega časopisnega raznašalca torbo polno časopisov. Dal sem mu toliko, da je mož ves vesel izginil jaz sem se pa pomešal med druge kričaje ter vpil na vso moč najprej na peronu, potem pa skozi mesto: »Pustolovec Egloffstein utekel, policija mu sledi!« Vse potnike so pregledali, povsod so me iskali, samo za časopisne raznašalce se ni nihče brigal.«

Lindberghov polet — uglasben.

V Newyorku je filharmonični orkester izvajal novo simfonijo Jamesa Philippa Dinna, ki je v skladbi poizkusil podati doživljanje Lindbergha. Orkester je razpolagal z najrazličnejšimi instrumenti, ki mestoma uglasujejo režejo ozračje. Start Lindberghovega motorja in brnenje motorja prednašajo bobni, nato sledi boj z burjo, ki je še bučnejša, vendar je v simfoniji tudi nekaj lirčnih mest, ki podčrtujejo nežnost Lindberghovega značaja. Simfonijo zaključuje strašna in divja godba — prihod aviatika v Francijo in navdušene ovacije množic.

Nebojasni zločin v Bois de Boulogne

V boulognskem gozdu pri Parizu so pred par dnevi našli na zapuščenem potu mladega moškega, ki je ležal v globoki nezvesti. Čuvaj je takoj obvestil policijo, ki je z zdravnikom odšla na kraj skrivnostnega dogodka in ugotovila, da je mladenič dvakrat zadet z revolverskimi strelci. Ena krogla mu je obtičala v desn roki, druga pa v levi rami. Ko so ga prepeljali v bolnico, kjer so ga pazljivo negovali, se je zopet zavedel. Na vprašanje policijskega organa je izjavil, da se piše Filip Morché in da storičla dobro pozna. Policija se z odgovorom ni zadovoljila in je zahtevala, da izda storičla. Ranjeni Filip se je dolgo protivil, končno pa je dejal: »Kaj vas to briga. Jaz vem kdo me je napadel in jaz bom z njim obračunal!« Radi tajinstvenega zločina ima policija polne roke posla — prvič da kaznuje napadalca in drugič, da ga zaščiti pred žrtvijo.

Mali Mussolini — mali hrast.

Nedavno se je Mussoliniju narodil sin. Duce Benitto je o veselem dogodku obvestil svoje prijatelje: »Rodil se je nov hrast«. Po običaju, ki je udomačen v Romagni, ožji domovini diktatorja, so pred skromno hišico, ki jo je Rachele, Mussolinijeva soproga, dobila za doto, zasadili mlad hrast. Hišica, v kateri živi mladi Mussolini, se nahaja na Mussolinijevem posestvu, poleg gradu Forli.

Čudna smrtna nesreča pri zvonjenju.

Sin cerkovnika cerkve sv. Karla pri Bocnu je silno rad zvonil, najrajše pa tedaj, kadar je smel ubrati tudi velike zvonove. Z vso močjo jih je zagnal v tek in potem ves zamaknjen gledal, kako so se enakomerno zibali. V tej zamaknjenosti se mu je pa te dni vrv velikega zvona ovila krog vratu in ga zadušila.

Maksim Gorki:

Otroška leta

21 Poslovenil dr. I. D.

In nasmejala se je s srčnim smehom, njen nos se je smešno tresel, oči pa so se zamišljeno svetile, me ljubko zrla in mi vse bolj razumljivo pripovedovale nego besede.

V spominu mi je tih večer; z babico sva pila čaj v dedovi sobi; ded pa je bil bolan, sedel je brez srajce na postelji, vsako minuto si je otiral obilni pot, dihal je hitro, hropeče. Njegove zelene oči so postale motne, obraz mu je otekel, porumenel, posebno žolti so bili mali, ostri uhlji. Kadar je iztegnil roko po čaši čaja, se mu je žalostno tresla. Bil je krotek in čisto nič podoben samemu sebi.

»Zakaj mi ne daš sladkorja!« je s trmastim glasom razvajenega otroka vpraševal babico. Odgovorila mu je ljubeznivo, pa odločno:

»Z medom ga pij, to je bolje zate!« Vzdihoval je, ječal, hitro požiral vroči čaj in govoril:

»Le glej, da ne umrjem!«

»Ne boj se, bom že skrbela!«

Če sedaj umrjem, bi bilo, kakor da bi ne bil živ, — vse bo nič.

»Ne govori, pa tiho leži.«

Zaprli je oči in molčal trenutek; sukal si je tenke koccine na bradi, pocma koval s temnimi ustnicami, naenkrat pa se je, kakor da bi ga kdo zbodel, vzravnal in začel glasno preudarjati:

»Jaška in Miška je čimpreje mogoče treba oženiti; morebiti, da ju bošta ženi in novi otroci kaj krotili, — a?«

In začel je premišljati, kje v mestu bi se našli nevesti. Babica je molčala in pila čašico za čašico; sedel sem pri oknu in gledal kako nad mestom rdi večerna zarja in kako se rdeče svetijo šipe na oknih hiš. Ded mi je zaradi nekakega pregreška ukazal, naj se grem izprehajati po dvorišču in vrtu.

Na vrtu so okrog brez brenčali hrošči, sodar je razbijal na prednjem dvorišču, nekje blizu se je slišalo brušenje nožev; za vratom so v jarku skakali otroci in se skrivali med gostim gr-

movjem. Vse to me je zelo mikalo in večerna otožnost se mi je vlivala v srce.

Kar naenkrat pa je potegnil ded od nekod čisto novo knjigo, glasno udaril z njo po dlani in me bodro poklical:

»No, ti neumnež, kosmata ušesa, pojdi sem, obraz ti kalmaški! Vidiš to figuro? To je — a. Govori: a! B! V! No — kaj je to?«

»B.«

»Uganil. In to?«

»V.«

»Ne, a je! Pazi: g, d, e, — torej, kaj je to-le?«

»D.«

»Uganil! In to?«

»G.«

»Prav! In to?«

»A.«

Vstopila je babica.

»Ležal bi ti mirno, očka...«

»Počakaj, molči! To mi pride ravno prav, sicer me napadajo razne misli. Nadaljuj Leksej!«

Objel me je okrog vratu z vročo, vlažno roko in mi čez ramo s prstom kazal črke, držeč mi knjigo pred nosom. Od njega je vroče puhtelo po je-sihu, po potu in praženi čebuli, da mi je skoraj zapiralo sapo, on pa se je razvnel, hropel in mi kričal na uho:

»Z! L!«

Z je bil podoben črvu, g krivemu Grigoriju, jot babici z menoj, v dedu pa je bilo nekaj splošnega od vseh črk. Dolgo me je gonil sem in tja po abecedi, spraševal po vrsti in zmešano; nalezal sem se od njega goreče vneme, začel sem se potiti in kričati na vse grlo. To ga je spravilo v smeh; grabil se je za prsi, kašljal, mečkal knjigo in hropel:

»Poglej, mati, kako kriči, a? Oh, ti mrzlica astrahanska, čemu pa vpiješ, čemu?«

»Vi vpijete...«

Prjetno mi je bilo gledati nanj in na babico: uprla se je s komolci ob mizo, naslonila obraz na pesti, naju gledala, se tiho smejala in dejala:

»Saj se bosta še pretrgala!«

Ded mi je prijazno pojasnil:

»Jaz kričim, ker sem bolan, toda zakaj kričiš ti, čudak?«

In stresel je s potno glavo in rekel babici:

Pokojna Natalija se je motila, ko je rekla, da ni razuma v njem; spomin, slava Bogu, ima kakor konj! No, le dalje, zavilani nos ti!«

Nazadnje me je v šali sunil s postelje.

»Dosti! Vzemi knjižico. Če mi jutri poveš vso abecedo brez napake, ti dam petak...«

Ko sem iztegnil roko po knjigi, me je vnovič potegnil k sebi in neprijazno rekel:

»Mati te je zapustila, bratec...«

Babica se je zgenila:

Oj, očka, zakaj govoriš tako...«

»Ne povedal bi — pa me gorje sila... Eh, kakšno dekle se je izgubilo...«

In urno me je sunil od sebe.

»Pojdi, izprehodi se! Na ulico ne smeš, samo po dvorišču in vrtu...«

Meni se je namreč mudilo na vrt; komaj da sem se pokazal tam, so začeli otroci iz jarka metati vame kamenje, jaz pa sem jim z zadovoljstvom odgovarjal na isti način.

»Kodrolasec je prišel!« so nevoščljivo kričali in se urno oboroževali.

»Dajmo ga!«

Nisem vedel, kaj pomeni »kodrolasec«, priimek me ni bolel, bilo pa je prijetno braniti se enemu proti mnogim, prijetno videti, kadar si vrgel kamen, zadel in pognal sovražnika v beg, da se je skril v grmu. Ti boji so se bili brez zlobe, končavali so se skoraj brez zamere.

Učenje mi je šlo zlahka v glavo, ded je gledal name z vedno večjim zanimanjem, tolkel me je vedno redkeje, četudi sem, po mojih mislih, večkrat zaslužil nego prej; čim večji in gibkejši sem postajal, tem pogostejše sem se norčeval iz dedovih pravil in naročil, on pa me je samo ošteval in mi pretil.

Zdelo se mi je, da se kesa, ker me je preje brez vzroka bil, in nekoč sem mu tudi omenil to.

Rahlo me je sunil pod brado, mi privzdignil glavo, pomežiknil in zategnjeno vprašal:

»Ka-aj?«

Drobno se je zasmejal, rekoč:

»Oh, ti, brezbožneš! Kako moreš prešteti, koliko udarcev ti je treba? Kdo more vedeti to razen mene? Izgini, poberi se!«

Takoj pa me je že prijel za ramo, mi pogledal v oči in vprašal:

»Ali si zvit, ali odkritega srca, a?«

»Ne vem...«

»Ne veš? pa ti jaz nekaj povem: bodi zvit, to je boljše, odkritosrčnost pa — to je neumnost, si razumel? Koštrun je zaupljiv, Zapomni si! Pojdi, izprehodi se...«

Kmalu sem znal po zlogih brati psalter; navadno smo se ukvarjali s tem po večernem čaju in vsakokrat sem moral prečitati po en psalm.

Počasi sem zlogoval, do besede blažen; iz dolgega časa sem vprašal:

»Blažen mož — ali je to stric Jakob?«

»Počil te bom po glavi, da boš razumel, kdo je to, blažen mož!« je ježno sopihal ded, čutil pa sem, da se jezi samo iz navade, zaradi reda.

Skoraj nikoli se nisem zmotil: čez trenutek je, kakor je bilo videti, ded pozabil name in je zagodrnjal:

»No, da, po igranju in pesmih je — kralj David, po delih Cebalon strupen! Pesnik — blebata... Eh, vi-ii!«

»Skakal je, privzdigoval radostne noge«, toda, ali ste daleč priskakali? Kaj, ali daleč?«

Prenehal sem s čitanjem, poslušal in zrl na njegov mračni obraz; njegove oči so bile priprte, gledale so nekam čez mene, v njih se je svetilo otožno, toplo čustvo, in vedel sem, da se je nekdanja dedova surovost začela tajati v njem. Hitro je tolkel s tankimi prsti po mizi, umazani nohti so blesteli, zlate obrvi so se premikale.

»Dedek!«

»No?«

»Pripovedujte mi kaj!«

»Beri lenoba!« je zagodrnjal, kakor da bi se bil predramil iz sna, ter si je mel oči. »Zgodbe imaš rad, psalterja pa ne maraš...«

Sumil sem, da tudi on bolj ljubi zgodbe, nego psalter; znal ga je skoraj na pamet, ker ga je bral, vsled neke zaoblube, vsak večer, predno je legel, eno poglavje na glas, kakor ga beró pevci v cerkvi.

(Dalje prihodnjič.)

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitva, dopisovanje in oglaševanje ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Hišnika in hišnico,
ki se razume na vrtnarstvo, se sprejme s 1. novembrom. Vprašati Trubarjeva ulica št. 11 I. 1311

Lepo opremljena soba
se odda. Vprašati Trubarjeva ulica št. 11 I. 1312

Inteligentno
20letno dekle z dežele želi mesta, pri boljši družini; naučila bi se rada kuhanja in drugih domačih del. Nastop lahko takoj. Dopise na upravo pod šifro »Marice«. 1313

Prazne sode od masti,
zelo pripravne za vlaganje kislega zolja, in prazne zaboje vsake velikosti, zlasti pripravne za transport sadja, prodaja zelo poceni Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev Maribor, Rotovski trg 2. 1314

Cercle dansant
Prof. Jurko, vsak ponedeljek in sredo od 8.—11. Narodni dom, mala dvorana. — Interesenti se vabijo v sredo, 12. tm.

Prazne literske steklenice (buteljke)
kupi Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev, Maribor, Rotovski trg 2. 1315

Beloslvi velik maček
se je zgubil iz hiše Čopove ul. 5. 1323

Čevljarski pomočnik
za fino zbito in šivano delo se takoj sprejme. Mlinska ul. 4. — 1320

Vsakovrstne nogavice,
kakor flor, svilene itd. v vseh barvah, popravi v najkrajšem času pletarna M. Vesjak, Maribor, Vetrinjska 17. 1214

Čvček
pristen iz gadove peči in sladki vinski mošt se toči v Narodnem domu. 1306

Naznanjam

cenj. občinstvu, da bom imel vsako soboto in nedeljo krvavice in jetrnice ter mesene pečene

klobase

kakor tudi pristna nova in stara domača. Ljutomerska in hloška vina. Vsak dan moške ribe. Za obilen obisk se priporoča Rud. Gatula, Jadranska klet, Maribor.

Bučno olje

priporoča J. Hochmüller, tovarna bučnega olja, Maribor, Pod mostom 7, (Magdalenska stran). 1291

POZOR! POZOR!

Krojači, šivilje, čevljarji,

ako Vam Vaši stroji nagajajo obrtnike se na specialno mehanično delavnico **Justin Gustinčič**, Tattenbachova ulica št. 14, ker ima ista specialni oddelek za popravila strojev vseh vrst. 937

Nedeljski kurz

za šolarje

(po znižanih cenah) za umetno obrtno slikanje na blago začne na 9. oktobra t. l. Pojasnila daje

J. Rohs
umetno-obrtna učiteljica
1286 Aškerčeva 22

Kajenje je strup!!

Vsakdo se lahko oduči kajenja, ki je za zdravje škodljivo, z **Dr. Rascher-jevimi Putsch-tabletami**. 1 zavoje Din 30.— in poština, popolna kura 5 omotov Din 145.— razpošilja franco tt. »Aurora«, Sremska Kamenica štev. 19. (Dobiva se tudi v večini lekarn in drogerij.)

„PEKLENICA“

črni premog kosovec 4800 kalorij, novo odprt rov v znatno boljšani kakovosti, nobenega smradu po sobah, brez kamenja in brez žlindre, najcenejše kurivo.

Cena: Din 28.— franko Mursko-Središče
37.— franko dom iz vagona } za 100kg
42.— na drobno iz skladišča }

Glavno zastopstvo: BOŽ. GUŠTIN

Pisarna Cankarjeva ul. 1 Skladišče Cankarjeva 24
Telefon št. 403 1150 Telefon št. 400

Mesečno varovalo „LUPA“

po zak zaščit. zajamčeno **nepropustno**, je za sedenje modo **neobhodno potrebno**, ker pri sedenju, športu in plesu damske obveze **samo po sebi** niso dobre, ker večkrat pokvarijo perilo in obleke. Varovalo „Lupa“ je izgotovljeno iz materiala, ki se lahko pere in se lahko tudi prekuha. Težko je 30 gramov, ne raztrga se, obvaruje in prihrani obleko in s tem zagura pomirjajoči in sigurni občutek. Na razpolago so zahvale „Lupa“ bo mesečne hlačice z njihovimi mnogimi slabimi stranmi, (neprikladne, neudrabe, drage) popolnoma izrinila. Cena Din 75.—.

Mesečna obveza „Feminasal“ je najdovršenejša, najbolj zdrava in radi dolgoletne trajnosti najcenejša na tem polju. — Stane Din 125.—.

Razpošilja se po povzetju. — Naročila je nasloviti na „Aurora“ k. d., Sremska Kamenica broj 19.

Pohištvo

posteljnina

vložki

matrace

zastori

posteljne odeje

pohištveno

tkanino ltd.

najboljše in najceneje pri
Karolu Preis
Maribor, Gosposka 20
Brezplačni ceniki!